

Anne Lise Marstrand-Jørgensens forfatterskab kredser om eksistentielle temaer og krydser mellem flere genrer. Senest har hun begået en lille genistreg af en bog, der ikke så let lader sig klassificere. "Samtalebog" er den måske nok, men den er også mere end det.

Forfatterens ønske er, at *"...kortlægge væsentlige positioner med afsæt i samtaler og give mig selv og mine læsere mulighed for dels at blive lidt klogere, dels få en lidt klarere fornemmelse af, hvad der er holdninger, og hvad der er fakta"*. Dét med holdninger og fakta står ikke klarere for mig efter læsning af bogen, men det gør ikke noget. For kortlægningen af positionerne og alt det, der sker i samtalerne, er i min optik bogens største bidrag til debatten, og berettiger dens eksistens til fulde.

Marstrand-Jørgensen præsenterer en fint tilrettelagt symfoni af samtaler med hhv. Mozhdah Ghasemiyani, Barbara Hoff Esbjørn, Poul Videbech, Janus Christian Jakobsen, Kamilla Woznica Miskowiak, Morten Munthe Fenger, Vibeke Cristofoli, Fatuma Ali, Pia Callesen, Lotte Blicher Mørk, Naveed Baig og Love Overby Fjorback.

Samtalerne kredser om spørgsmål som: Hvorfor får vi angst og depression? Hvad skal der til, for at man får det bedre? Hvor godt kan man egentlig få det, hvis man har lidt længe? Hvorfor får børn angst? Virker det at tage medicin? For hvem og hvornår? Er depression én sygdom eller mange forskellige? Betyder det noget for behandlingen, hvordan vi forstår årsagerne til sygdom? Er der nogle, der aldrig får det bedre? Hvad siger forskningen egentlig om medicinsk behandling? Hvorfor er der så stor uenighed om det? Hvad sker der i den deprimerede hjerne? Hvorfor hjælper (forskellige former for) terapi? Er der en form for mening i lidelsen? Hvilken rolle spiller de pårørende? Kan man finde hjælp i tro? Hvad stiller man op med sin sorg? Hvorfor er der så mange der lider?

Altså virkelig store spørgsmål, som man naturligvis kunne skrive tykke bøger om hver især. Men her er målet ikke at komme til konsensusvar. Her bruges de store spørgsmål som samtaleåbnere, som indfaldsvinkler til at få de forskellige tilgange og deres fortalere til at folde vigtige pointer ud.

For at begribe så komplekse fænomener som depression og angst kan man være nødt til at tilgå dem fra forskellige vinkler og erkende, at man ikke kan begribe det hele fra bare én indfaldsvinkel. Man kan også være nødt til at søge ud i grænseområderne for fænomenet for overhovedet at kunne ane dets konturer. Bogen fungerer på denne måde som et mangesidet prisme, hvorigennem vi fra forskellige vinkler kan kigge på nogle af de fænomener, der skaber mest lidelse i vores samfund i dag, og som vi realistisk set ikke ser ud til at slippe af med lige foreløbig.

Man kan læse mange historier i denne bog: Historien om forfatterens liv med, mod og trods angst og depression. Historier om behandlingstilgange. Fagpersonernes historier – et af de gennemgående spørgsmål i samtalerne er, hvordan netop denne fagperson fandt vej ind i sit fag? Det giver meningsfulde vinkler på samtalen, på behandlingstilgangen og på, hvad det vil sige at være psykolog, psykiater, læge, psykoanalytiker, præst, imam, forsker. Bogens titel *En flod skal være i bevægelse* stammer fra samtalen med hospitalsimam Naveed Baig, og i forlængelse af dette billede kan man også se bevægelser i bogen. Bevægelser i de enkelte samtaler, bevægelser mellem samtalerne, bevægelser undervejs hos forfatteren, og potentielt også bevægelse hos læseren.

"Det forekommer indlysende, at noget virker for nogle, men ikke for andre", skriver Marstrand-Jørgensen i sin indledning til bogen. Mange af os vil være enige, men gennem samtalerne illustreres også, hvordan og hvorfor denne indlysende pointe ofte glemmes. I politiske strukturer, krav om standardisering, overbevisning om at have fundet de vise sten.

I nogle samtaler agerer Marstrand-Jørgensen næsten en slags kritisk journalist, på jagt efter holdninger og fakta. Disse kapitler har karakter af præsentation af en bestemt position. Andre samtaler folder sig langt mere dialogisk ud, bevægelserne bliver tydelige, forfatteren står ved sin subjektivitet. De sidstnævnte samtaler står klart stærkest for mig. Der bliver mødet mellem erfaret lidelse og faglig viden mest interessant, og man fornemmer det mellemmenneskelige møde tydeligst. Og det er i møderne, der opstår noget nyt og interessant.

Indledningen præciserer, at der ikke er tale om en brugsbog. Det er nu lidt beskedent, for der er meget brugbart stof til eftertanke i denne bog. Der er vigtige førstepersonsbeskrivelser af at leve med angst og depression. Der er unikke indblik i fagpersoners liv med deres fag. Vigtige vidnesbyrd om de motiver, der ligger bag at ville hjælpe, og gavmilde beretninger om, hvordan et professionelt virke fletter sig sammen med både det personlige liv og de samfundsstrukturer, det leves under. Det giver tyngde, at Marstrand-Jørgensen har valgt flere fagpersoner med et langt arbejdsliv bag sig – og flere med flerkulturelle erfaringer – deres personlige beretninger er også billeder på samfund, der forandrer sig.

Bogen er vedkommende for alle, der arbejder med angst og depression – og som har lyst til at sætte deres egne tanker og arbejdsmetoder i kontekst til de mange andre måder at forstå fænomenerne på.

Anmeldt af Nanna Johannesen, cand.psych.aut., Ph.d.

